

en forma catalanitzada: citant «*Lort, Obach, Solà i Estavareny*» com els 4 castells de la vall d'Espot (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 52.54). I també en la forma real, *Lo Solau* a. 1784, en una llista de comptes d'Estais (f° 2v) que conserva Jlluís Pallarès; i avui a Estais ens citen «lo *barán del Soláu*» junt amb els dels *Carants* (1962, xxxvii, 70-72). El gran fet per al lingüista és que tots dos distintius tenen forma fonètica pre-catalana, i així els distingeixo ja en *E.T.C.* I, 149a20 i 149c7; *Obago* amb el manteniment de la -o (*E.T.C.* I, 122(a)), *Solau* molt més encara perquè no sols ha mantingut la u sinó que és un dels casos d'esvaïment basc de la -N- intervocàlica, fenomen peculiar del Pall. Superior del qual aplego tants exemples, aquest entre ells, en *E.T.C.* I, 124 'c'.²

Res d'arbitrari, doncs, en la idea de «tots dos Espots». La noció 'tots dos' 'ambo' s'expressava amb un mot BOT- (*boti/bote/botu/bota*) que havia de pertànyer a l'euskera originari, perquè resta viu en els 4 dialectes de l'Est i amb eco en el de més a l'Oest. El suletí, baix-nav. i roncalès *boti* «juntos», «en común», defineix Azkue, p. ex., en b-nav., i biscaí «hilera de dos o más granos en la espiga», sul. *botü* id. (d'on *boto* «yemas de árboles») i salacenco *botu* «grano»; però reapareixent en el basc extrem-occidental: biscaí *bote* i *bota* «juntos» i «dos o más granos», *bota* «granos de trigo».

Ara bé, és un element bàsic de la morfologia basca el prefix negatiu *ez-* que sembla haver estat comú amb l'ibèric i també el celtibèric (amb documentació repetida a la inscripció de Botorríta: *Col. Prerr. Salm.*, 1974, 140-141n); *Ezkaray* < *ez-garai*, i l'apèndix sobre *Escarbonate/Ezcabarte, Ezcaurre*, en l'art. *Escart*, supra); com és ben sabut, darrere *z*, les sonores es tornen automàticament sordes en els parlars bascos, ibèrics i aquitans: *ezkarai* 'sense cim': SENISPONNIS/BONNI (veg. *Sispony*); i -BE 'sota' es torna -PE darrere *z* (*Aitzpe; Llesp, Sorpe; E.T.C.* I, 196, 197).

EZ-POTU o *EZPOTI* era, doncs, 'no junts', 'separats', però separats formant parella. I aquesta sí que és una base perfecta fonèticament, i adequada a la gran característica del poble d'Espot.

Doncs la tenim corroborada per tota una sèrie de parònims de les comarques nostres del Nordoest. I no tan evident i segura com per al poble d'Espot, hi ha base per suposar-li uns quants HOMÒNIMS de més, en la toponímia de l'àrea pirinenca i fins del llunyà Migjorn hispànic.

(2) Dins el mateix terme d'Espot, muntanya enllà, tinc nota de la partida *Espódos* (xxxvii, 1968 i 1976).³ Cas ben comparable, enfront de l'apocopat *Espot*, al de les parcelles *Barraonse/Berrós* (*E.T.C.* I, 106, 140, 141), *Borente/Borén, Rialbo/Rialb, Sorpe/Surp, Sorre/Sorri, Monestero/Monestir*; i encara *Ortone/Ortó, Paüle/Paül, Escasse/Escàs, Arróse/Arrós, Saliente/Sallent, Pine/Pi*. En el nom dels pobles —*Espot, Berrós*—, romanitzats abans, es produí ja la pèrdua romànica de la vocal final, mentre que els bosquerols i pastors dels alts del terme —on hi ha *Espodos* i *Bar-*

raonse—, conserven tenaçment la terminació basca íntegra en -e o en -o: com vaig explicar en *E.T.C.* I, 141. No ens estranyem que canviï el timbre de la o (*Espót/Espódos*) havent-hi cronologia lingüística diferent, sense comptar la versemblant acció metafònica de la u final conservada.

(3) Uns 18 k. al S. del termenal entre les valls d'Espot i d'Assua: hi ha Els *Espóts* o *Aspóts*, extensa pda. de prats en te. mun. d'Estac, cap a Mencuí, al peu de «La Montanyeta» (xxi, 121): en tinc nota i si bé no ho expresso, però és versemblant que hi baixin un o dos còrrecs o comes, i així també seran dos de separats a banda i banda.

(4) Cap a mig camí entre (2) i (3), però més decantat a l'Est, en te. d'Olb, una altra en què l'inf. vacil·lava entre *Les Póts* i *L'Espós* (xxxvi, 197.9): recordem que en aquesta zona pallaresa *les* és l'article plural de gènere masculí, de manera que *Lespóts* pot estar per *Els Espots*, quasi igual a l'altra variant.⁴

(5) Coma d'*Espós* a l'alta vall de Cabdella: la que baixa del Montorroio (2853 alt.) cap a Estanygento (2150) IGC. Notem l'aplicació a comes i barrancs, on hi ha sempre banda i banda.

(6) Prat d'*Espót* te. de Montiberri (xix, 181), damunt la N. Ribagorçana, o sigui uns 25 k. del (5) i a prop de 35 del (1) i (2).

(7) Clot d'*Espòs* a l'alta Ribagorçana te. de Senet (xix, 152), 30 k. al Nord del (6) i molt lluny de tots els altres.

Quant a la variant en -ós del (5) i del (7), pot resultar de -ots com ho mostra també la intermitència en el (4): és sabut que en el ribagorçà de transició (Benasc etc.), i en diverses altes valls pròpiament aragoneses, la -o es manté en el singular i no en el plural (*todo/tots*), i així si -OTOS, en el nostre nom, va passar aviat a -oç també podia reduir-se en -ós.

En fi, dos casos més d'aquesta sèrie, almenys aparents, es troben molt lluny del Pallars: en el Vallespir. Fonament per cercar-los un altre origen; si no fos per la identitat total de forma i de situació —no deixem d'estar encara en el Pirineu—; els consigno, doncs, també, si bé amb més reserva.

(8) *Els aspóts* mas i pda. de prats en te. de Montferrer, suspesos per alt de la famosa *Fou*, un k. SSE. del poble, entre Can Valls i Can Bac (xxiv, 86.24). Entremig dels dos baixa la Riera del *Sorrer*.

(9) I molt lluny d'aquest (25 k. més a l'E.): Roc dels *aspóts* al mig del subafluent dr. de la Ribera de La Clusa (xxiv, 179).

En suma: en aquesta llarga sèrie resten molts detalls massa imprecisos (no tots és segur que siguin noms separats), i si en els (1)-(7) estem damunt substrat bascoide molt uniforme, en el (8) i (9) això ja és més trontollant (tanmateix recordem *Biarra, Cotlliure, El Bèrcol*, encara més a l'E.). Però la igualtat fonètica i topogràfica de tots ells és realment impressionant.

Almenys, però, cal donar ja per ben establerta l'etimologia *EZPOTU*, proto-basca, 'parella de barris separats' demostrada amb gran i lluminosa versemblança